

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Tdo/43/2020
Identifikačné číslo spisu:	1317010764
Dátum vydania rozhodnutia:	18.05.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Pavol Farkaš
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:1317010764.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Pavla Farkaša a sudkýň JUDr. Aleny Šiškovéj a JUDr. Martiny Zeleňakovej, v trestnej veci obvineného U. Z., pre zločin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1, písm. c), písm. d) Trestného zákona, na neverejnom zasadnutí konanom 18. mája 2021 v Bratislave, o dovolaní obvineného U. Z. proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 4. apríla 2019, sp. zn. 2 To 21/2019, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného U. Z. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Bratislava III (ďalej tiež „okresný súd" alebo súd prvého stupňa") zo 6. februára 2019, sp. zn. 46T/104/2017 bol obvinený U. Z. (ďalej tiež „obvinený" alebo „dovolateľ") uznaný za vinného zo zločinu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d) Trestného zákona na tom skutkovom základe že

- v presne nezistenom čase vo večerných hodinách dňa 11.06.2016 v obci Senec na Slniečnych jazerách, časť Juh zakúpil a do 03.00 hod. dňa 12.06.2016, kedy ju v obci Senec, na Slniečnych jazerách, časť Juh, hliadke Obvodného oddelenia PZ Senec, podľa § 89 ods. 1 Tr. poriadku dobrovoľne vydal, neoprávnene prechovával, bielu papierovú krabičku od mobilného telefónu, v ktorej sa nachádzalo plastové vrečko s tlakovým uzáverom s obsahom sušeného rastlinného materiálu s hmotnosťou 5579 mg s priemernou koncentráciou 12,2 % hmotnostných THC, obsahujúce 681 mg THC, ktoré zodpovedá 11 obvykle jednorazovým dávkam drogy, plastové vrečko s tlakovým uzáverom s obsahom bieleho práškoveho materiálu s hmotnosťou 120 mg kokaínu, s priemernou koncentráciou účinnej látky 54 % hmotnostných, obsahujúce 65 mg absolútneho kokaínu, ktoré zodpovedá obvykle 2-7 jednorazovým dávkam drogy, ako aj čiernu kovovú nádobu s nápisom Hammercraf s obsahom 4-dielnej kovovej drvičky čiernej farby s obsahom sušeného rastlinného materiálu s hmotnosťou 611 mg s priemernou koncentráciou 18,9 % hmotnostných THC, obsahujúce 115 mg THC, ktoré zodpovedá 1

obvykle jednorazovej dávke drogy, pričom rastliny rodu Cannabis sú v zmysle zákona č. 139/1998 Z.z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov zaradené do I. skupiny omamných látok a kokaín je zaradený v zmysle zákona č. 139/1998 Z.z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov zaradené do II. skupiny omamných látok,

Za to okresný súd uložil obvinenému U. Z. podľa § 172 ods. 1 Trestného zákona, s použitím § 36 písm. l) Trestného zákona, § 38 ods. 3 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 3 (troch) rokov, výkon ktorého mu podľa § 51 ods. 2 Trestného zákona podmienene odložil na skúšobnú dobu s probačným dohľadom v trvaní 3 (troch) rokov. Zároveň súd prvého stupňa podľa § 51 ods. 3 písm. b) Trestného zákona uložil obvinenému obmedzenie spočívajúce v zákaze požívania alkoholických nápojov a iných návykových látok.

Proti tomuto rozsudku okresného súdu podal obvinený odvolanie, na podklade ktorého Krajský súd v Bratislave (ďalej tiež „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) rozsudkom zo 4. apríla 2019, sp. zn. 2To/21/2019 podľa § 321 ods. 1 písm. d), písm. e) Trestného poriadku zrušil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu a na základe § 322 ods. 3 Trestného poriadku podľa § 172 ods. 1 Trestného zákona s použitím § 36 písm. j), písm. l) Trestného zákona, § 38 ods. 3 Trestného zákona uložil obvinenému U. Z. trest odňatia slobody vo výmere 3 (troch) rokov, výkon ktorého mu podľa § 51 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona, § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona podmienene odložil na skúšobnú dobu s probačným dohľadom v trvaní 2 (dvoch) rokov. Zároveň krajský súd podľa § 51 ods. 3 písm. b) Trestného zákona uložil obvinenému obmedzenie spočívajúce v zákaze požívania alkoholických nápojov a iných návykových látok.

Proti naposledy označenému rozsudku krajského súdu podal obvinený U. Z. vo svoj prospech, prostredníctvom svojej obhajkyne JUDr. Silvie Turcsányiovej, advokátky so sídlom v Bratislave, Košická 56, dovolanie, a to z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. g) a písm. i) Trestného poriadku.

V písomných dôvodoch podaného dovolania obvinený vyjadril názor, že dôkazy voči nemu boli získané nezákonným spôsobom, pričom touto skutočnosťou sa dostatočne nezaoberal ani súd prvého stupňa, ale ani odvolací súd, ktorý požadovanie zákonnosti označil ako prehnaný formalizmus a vzhľadom na to, že súdy nižšieho stupňa sa s riadne odôvodnenou nezákonnosťou získaných dôkazov nevysporiadali, sú ich rozhodnutia založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku.

V podanom dovolaní obvinený ďalej dôvodil, že tak okresný súd, ako aj krajský súd sa vo svojich rozhodnutiach nijako nevysporiadali s nezákonným postupom príslušníkov policajného zboru, bez ďalšieho akceptovali ich tvrdenia aj napriek vnútorným rozporom, zatiaľ čo výpoveď svedka vypovedajúceho v prospech obvineného v časti, v ktorej uvádzal, že žiadne poučenie zo strany policajtov nepočul, označil krajský súd za nedôveryhodnú, prezentovanú v snahe pomôcť obžalovanému, avšak nijako neodôvodnil, prečo mala byť táto časť výpovede nedôveryhodná, pričom pochybenia príslušníkov policajného zboru legalizoval tým, že verejný záujem vyžaduje, aby sa pri posudzovaní úkonov policajtov pred začatím trestného konania nepresadzoval prehnaný formalizmus. V tejto súvislosti obvinený zdôraznil, že nikdy nebol a ani nie je členom žiadnej organizovanej skupiny, vedie riadny život, a tak je nepochopiteľné, z akého dôvodu by nemali príslušníci policajného zboru v jeho prípade postupovať v súlade so zákonom.

Obvinený ďalej namietal, že zo strany orgánov činných v trestnom konaní boli opakovane porušované jeho práva s tým, že postup príslušníkov policajného zboru pri zisťovaní jeho osoby, ako i dôkazov bol nezákonný, v dôsledku čoho sú nezákonné aj dôkazy získané takýmto postupom, najmä nebol riadne poučený o práve, že k priznaniu zo spáchania priestupku, či trestného činu ho nemožno nútiť, keďže zákaz donútenia k priznaniu nezahŕňa len právo odmietnuť vypovedať (právo mlčať), ale aj právo neprispieť žiadnym aktívnym spôsobom, či už priamo alebo nepriamo, k svojmu obvineniu (zásada nemo tenetur se ipsum accusare), pričom nútiť osobu, aby prispela k svojmu obvineniu, či usvedčeniu

znamená nielen nútiť podozrivú, či obvinenú osobu k výpovedi, ale aj nútiť takúto osobu k súčinnosti alebo k aktívnemu konaniu, ktoré je potrebné na usvedčenie takejto osoby, teda napríklad aj nútiť podozrivú osobu, aby vydala, či vyložila veci, a to aj veci, ktoré ju môžu spojiť s trestnou činnosťou (v tejto súvislosti obvinený poukázal na rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva vo veciach Heaney a McGuinness proti Írsku z roku 2000, Saunders proti Spojenému kráľovstvu z roku 1996).

V dôsledku nezákonnosti uvedeného postupu sú, podľa názoru obvineného, nezákonnosťou postihnuté aj všetky ďalšie dôkazy, na jeho podklade získané (takzvaná teória plodov z otráveného stromu, ktorá vychádza z toho, že všetky dôkazy, ktoré boli získané nezákonne, musia byť vylúčené), čo znamená, že nezákonným je aj znalecký posudok Kriminalistického a expertízneho ústavu Bratislava podaného pod číslom ČES: PPZ-KEU-BA-EXP-2016/8291, pritom bez tohto znaleckého posudku nie je možné ustáliť druh zaisteného materiálu, jeho množstvo a ani koncentráciu účinnej látky tak, aby ho bolo možné jednoznačne označiť za omamné a psychotropné látky, jedy alebo prekursora a ustáliť jeho množstvo, bez týchto záverov nie je možné obvinenému klásť za vinu skutočnosti uvedené v obžalobe či v napadnutých rozsudkoch a kvalifikovať ich, a to bez ohľadu na jeho výpoveď na hlavnom pojednávaní, z ktorej nevyplýva údaj o množstve či koncentrácii účinnej látky, keď navyše obvinený ani nevedel jednoznačne povedať, či zaistený materiál nejakú účinnú látku vôbec obsahoval, a preto bolo nutné ho spod obžaloby oslobodiť. A aj keby sa jeho vina jednoznačne preukázala, súdy nižšieho stupňa mu vymerali neprimerane prísny trest, a to aj vzhľadom na to, že nebol trestaný a vedie riadny život.

Obvinený v podanom dovolaní ďalej uviedol, že príslušníci policajného zboru v prípravnom konaní vypovedali, že mali zbadáť osobu, ktorá manipulovala na stole s neznámou zelenou sušenou rastlinou a po prístupí k tejto osobe ju vyzvali, aby predložila doklad totožnosti, pričom táto osoba predložila občiansky preukaz, ktorý znel na meno obvineného. V tejto súvislosti obvinený poukázal na ustanovenie § 18 ods. 1 zákona o policajnom zbore, v zmysle ktorého je policajt oprávnený vyzvať osobu na preukázanie totožnosti, ak je to potrebné na plnenie úloh podľa zákona o policajnom zbore, ktoré definuje ustanovenie § 2 uvedeného zákona, pričom policajti v zápisnici o zadržení a obmedzení osobnej slobody podozrivej osoby uviedli ako dôvod jej zadrżenia skutočnosť, že obvinený bol pristihnutý pri páchaní trestného činu, čo znamená, že malo ísť o odhalenie trestného činu a zistenie páchatelia podľa § 2 ods. 1 písm. b) zákona o policajnom zbore. Výzvu policajtov na preukázanie totožnosti možno preto, podľa názoru dovolateľa, považovať za súladnú s ustanovením § 18 ods. 1 spomínaného zákona a využitie tohto oprávnenia za služobný zákrok v zmysle § 9 ods. 3 dotknutého zákona, ktorý však skončí v momente, keď osoba hodnoverným spôsobom preukáže svoju totožnosť. V prejednávacom prípade preto, podľa názoru obvineného, služobný zákrok podľa § 18 ods. 1 zákona o policajnom zbore skončil momentom, keď dovolateľ ako vyzvaná osoba policajtom riadne predložil občiansky preukaz a keďže výzvu na preukázanie totožnosti nemožno spájať s dotazovaním ohľadne materiálu, s ktorým mal predtým manipulovať, s ohľadom na to, že tento služobný zákrok skončil dobrovoľným preukázaním totožnosti, následné dotazovanie už bolo z tohto dôvodu v rozpore so zákonom, keďže príslušníci policajného zboru nemali žiadny zákonný dôvod na takéto dotazovanie, pričom o aký služobný zákrok malo následne pri spomínanom dotazovaní ísť nevyplýva ani zo zápisníc, ani zo záznamu a ani z výpovedí dotknutých svedkov - príslušníkov policajného zboru a nie je ani jasné, akú konkrétnu formu mala služobná činnosť policajtov v prípade predmetného dotazovania, a ktorý konkrétny prostriedok služobnej činnosti upravený zákonom o policajnom zbore voči obvinenému použili. V prípade pripustenia, že malo ísť o vykonávanie oprávnenia požadovať vysvetlenie podľa § 17 ods. 1 zákona o policajnom zbore, ide, podľa názoru obvineného, o absolútne nezákonný dôkaz, pretože podľa § 17 odsek 6 zákona o policajnom zbore sú príslušníci policajného zboru povinní takúto osobu poučiť o jej práve odmietnuť vypovedať a podľa § 17 odsek 3 uvedeného zákona sú povinní vyhotoviť zápisnicu o podaní vysvetlenia a záznam o úkone pri objasňovaní priestupku. Pokiaľ by toto dotazovanie bolo považované za informácie obstarané cestou poskytnutia informácie podľa § 17a zákona o policajnom zbore, išlo by, podľa názoru obvineného, o údaje predstavujúce operatívne informácie, ktoré nie sú spôsobilým dôkazom použiteľným v trestnom konaní, pretože svojou povahou a obsahom narušajú princíp kontradiktórnosti konania a práva na spravodlivý súdny proces, vrátane práva na obhajobu s tým, že nepoužiteľnosť tohto prostriedku je daná nielen jeho neoveriteľným obsahom a zdrojom, ale tiež neprocesným spôsobom obstarania.

Tvrdenie príslušníkov policajného zboru, že obvineného pristihli pri páchaní trestného činu, označil dovolateľ za nepravdivé, pretože vo svojich výpovediach z 8. novembra 2016 tvrdili, že ho videli manipulovať so zelenou sušenou látkou, následne 7. júla 2017 vypovedali, že mal manipulovať s neznámou sušenou látkou, pričom vzhľadom na čas (3:00 hod.) možno mať pochybnosti hraničiace s istotou, o tom, že by bolo možné rozoznať farbu sušiny, s ktorou mal obvinený manipulovať, pričom tieto rozpory neboli odstránené ani ich výpoveďami na hlavnom pojednávaní. Príslušníci policajného zboru nemali preto, podľa názoru dovolateľa, dôvod sa domnievať, že išlo o omamné a psychotropné látky a nie o inú sušinu, napríklad tabak. Navyše svedok nstržm. M. A. vo svojej výpovedi pripustil, že nevedeli o akú látku sa jedná a až na ich otázku im obvinený povedal, že je to marihuana. Uvedené pochybnosti o pravdivosti výpovedí príslušníkov policajného zboru vyplývajú, podľa názoru dovolateľa aj z výpovede svedka Z. U. z 24. marca 2017, ktorý okrem iného uviedol, že policajti si prisvecovali baterkou, po tom čo k obvinenému pristúpili a až následne mali zbadat', že šlo o drogy, navyše k obvinenému pristúpili zozadu, a teda nemohli vidieť, s čím mal manipulovať, pričom dotknutý svedok na tejto výpovedi zotrval aj na hlavnom pojednávaní.

Postup orgánov činných v trestnom konaní považoval dovolateľ za nezákonný aj za situácie, ak najskôr od neho ako podozrivého požadovali vysvetlenie a až následne ho mali poučiť, zároveň však poprel, že by bol na mieste poučený a označil za nelogické, aby na mieste plnom ľudí o 3.00 hod. v noci podpisoval poučenia a nikto by si to nevšimol, rovnako považoval za nepravdepodobné, aby príslušníci policajného zboru mali pri sebe formuláre s poučeniami pre každú situáciu a tieto dávali podozrivým podpisovať. V tejto súvislosti obvinený poukázal na skutočnosť, že v čase služobného zákroku bol silne pod vplyvom alkoholu, v dôsledku čoho možno mať pochybnosti o tom, či by poučeniu rozumel, ak by ho aj príslušníci policajného zboru vykonali, dotknutí príslušníci využili stav jeho zmenšenej pričetnosti a vynútili si údajne dobrovoľne vydanie vecí, a preto aj týmto postupom bola spôsobená nezákonnosť získaných dôkazov. Poučenie poskytnuté podľa § 34 odsek 12 a § 89 odsek 1 Trestného poriadku bolo už, podľa názoru dovolateľa, právne bezvýznamné. V tejto súvislosti obvinený poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Toš 7/2008, 5 To 21/2010, 5 Tdo 47/2010, 1 Tdo 13/2011, rozhodnutia Okresného súdu Pezinok sp. zn. 3T 123/2010, 3T 21/2011.

Pochybnosti o pravdivosti výpovedí príslušníkov policajnej hliadky vzbudzuje, podľa názoru dovolateľa, aj skutočnosť, že ich výpovede z prípravného konania, pred a po vznesení obvinenia voči nemu, sú takmer totožné, určité časti až celé odseky sú absolútne totožné s doslovným uvedením gramatických tvarov jednotlivých slov, rovnakým slovosledom a gramatickými chybami, pritom nie je možné, aby dve odlišné osoby, ktoré neboli prítomné pri výsluchu toho druhého, vypovedali úplne rovnako. Z uvedeného je potom, podľa názoru obvineného, zrejme, že existujú dôvodné pochybnosti o tom, ako prebiehali ich výsluchy, či vypovedali sami, alebo či bola zo strany vyšetrovateľa len skopírovaná výpoveď iného svedka. Na podporu svojich tvrdení v tejto časti obvinený poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Tdo 15/2012, ktorý takúto výpoveď ako dôkaz vylúčil.

V dôvodoch podaného dovolania obvinený ďalej vyjadril názor, že v prejednávanej trestnej veci ide o absolútnu neúčinnosť získaného dôkazu (zaistených omamných látok), pretože tento dôkaz bol získaný nezákonným postupom polície (postupom, ktorý spočíval v hrubom porušení ustanovení zákona o policajnom zbore a obchádzaní ustanovenia Trestného poriadku o osobnej prehliadke), pričom túto nezákonnosť nie je možné odstrániť v ďalšom priebehu konania (išlo o neopakovateľný úkon zo strany polície). Ak by súd pripustil takto získané dôkazy, otvoril by tým, podľa názoru obvineného, dvere svojvôli a nezákonnosti, ktorá by umožňovala nielen štátnym orgánom, ale aj jednotlivcom, aby neoprávnenými zásahmi do práv iných osôb pátrali po trestnej činnosti.

Nad rámec uvedeného dovolateľ zdôraznil, že za dôkaz, ktorý bol získaný nezákonným spôsobom, sa považuje nielen dôkaz, pri ktorom bola nezákonnosť spôsobená, ale aj každý dôkaz získaný na základe takéhoto dôkazu. Nezákonnosťou sú teda postihnuté aj všetky ďalšie dôkazy, ktoré boli získané na základe nezákonného postupu (takzvaná teória plodov z otráveného stromu, ktorá vychádza z toho, že všetky dôkazy, ktoré boli získané nezákonne, musia byť vylúčené, pričom nemožno použiť ani ďalšie

dôkazy, ktoré boli získané priamo alebo nepriamo, ako výsledok nezákonného postupu). V prejednávanej veci preto neboli doposiaľ, podľa názoru dovolateľa, zabezpečené žiadne zákonné dôkazy jednoznačne preukazujúce skutočnosti uvedené v obžalobe napríklad množstvo psychotropných a omamných látok, teda dôkazy s charakterom usvedčujúcim obvineného.

Na základe vyššie uvedených dôvodov obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Okresného súdu Bratislava III, sp. zn. 46T/164/2017, zo 6. februára 2019 a rozsudok Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 2To/21/2019, zo 4. apríla 2019 v celom rozsahu zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na nové prejednanie a rozhodnutie.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Bratislava III (ďalej tiež „prokurátor“), ktorý vyjadril názor, že všetky úkony, pri ktorých boli zaistené rozhodujúce dôkazy, boli v prípravnom konaní od začatia trestného stíhania vo veci samej podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku vykonávané procesne zákonným spôsobom, podľa ustanovení Trestného poriadku, usvedčujúci dôkaz - krabička s drogami bola získaná policajtmi M. G. a M. A. pri vykonávaní služobného zákroku, ktorým plnili úlohy policajného zboru, pričom postupovali v súlade s ustanoveniami zákona o policajnom zbore s tým, že pri služobnom zákroku ani neprekročili rozsah svojich oprávnení. V podanom vyjadrení prokurátor ďalej uviedol, že to bol práve obvinený, kto svojím správaním vzbudil u policajtov podozrenie, že má pri sebe vec, ktorá má súvis s trestným činom, policajti mali preto právo, ale aj povinnosť vyzvať ho, aby predmetnú vec vydal. Prokurátor považoval za úplne nesporné, že obvinený dobrovoľne vydal krabičku, ktorej obsahom bola marihuana a vrečko s obsahom kokaínu, pričom prípadná akceptácia námietok obvineného voči postupu polície a orgánov činných v trestnom konaní by znamenala prílišný formalizmus, ktorý by v konečnom dôsledku znamenal až nemožnosť, aby tieto orgány mohli vykonávať svoju činnosť, či už v zmysle Trestného poriadku alebo osobitných zákonov. Formy, metódy a postupy, ktoré v danej veci použili orgány polície, respektíve orgány činné v trestnom konaní sledovali, podľa názoru prokurátora, cieľ uvedený v § 1 Trestného poriadku, a to náležite zistiť trestné činy a ich páchatelov tak, aby títo boli podľa zákona spravodlivo potrestaní s tým, že v danom prípade boli rešpektované základné práva a slobody dovolateľa, obvinenému bol poskytnutý dostatočný priestor na realizáciu jeho práv, pričom konanie pred súdom bolo vykonané za dodržania všetkých zásad takzvaného kontradiktórneho procesu. Na základe vyššie uvedených dôvodov prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní posúdil naplnenie procesných podmienok pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou na jeho podanie [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku). Zistil ďalej, že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku), a že obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku).

Najvyšší súd Slovenskej republiky však zároveň dospel k záveru, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, nakoľko je zrejme, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku [§ 382 písm. c) Trestného poriadku].

V prvom rade sa žiada uviesť, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným a záväzným rozhodnutiam súdov predstavuje výrazný zásah do právnej istoty a stability právnych vzťahov v právnom štáte. Aj z uvedeného dôvodu je dovolanie určené k náprave najzásadnejších a zákonom taxatívne vymedzených procesných a hmotnoprávných väd, ktoré by svojimi dôsledkami mohli zásadne ovplyvniť trestné konanie, respektíve jeho procesný výsledok. Dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili sudy prvého a druhého stupňa [primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej

republiky (ďalej len „Zbierka“) pod číslom 57/2007].

Jednotlivé dovolacie dôvody [§ 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku], ktoré môže dovolateľ uplatňovať, sú vymedzené taxatívne a podstatne užšie ako dôvody zakotvené v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní, aby sa príliš širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nenarušovala právna istota. Dovolanie teda nezakladá ďalšiu riadnu opravnú inštanciu a nepredstavuje „ďalšie odvolanie“. (Primerane napríklad uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Tdo/67/2018, 4Tdo/17/2019, 4Tdo/23/2019, 5Tdo/85/2017, 5Tdo/7/2020).

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie situácia spočívajúca v tom, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiaden trestný čin, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho (prípadne miernejšieho) trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný (podradený) pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu (primerane napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Tdo/29/2018, 2Tdo/6/2019, 5Tdo/48/2018).

Naposledy citované ustanovenie teda slúži výlučne na nápravu hmotnoprávnych chýb a jeho znenie za bodkočiarkou vylučuje možnosť úspešne sa domáhať preskúmania skutkových zistení, na ktorých je rozhodnutie založené, s výnimkou uvedenou v ustanovení § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

Inak povedané, vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému skôr konajúcimi súdmi, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru a nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov - ich posudzovanie je dominanciou konania odvolacieho. Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu „odvoláciu“ inštanciu zameranú na preskúmanie rozhodnutí súdu druhého stupňa [primerane uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2Tdo/7/2018 z 3. septembra 2018 (publikované v Zbierke pod číslom 96/2018)].

Dovolací súd teda hodnotí skutkový stav pri rozhodovaní o dovolaní, ktoré sa opiera o dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku len z toho hľadiska, či skutok, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného, a ktorý je vymedzený v takzvanej skutkovej vete napadnutého rozsudku, zodpovedá znakom skutkovej podstaty príslušného trestného činu, pod ktorú bol napadnutým rozsudkom podradený.

Obvinený v podanom dovolaní v zásade ani neuvádzal žiadne námietky, ktoré by vyššie uvedeným kritériám zodpovedali, a ktoré by bolo možné pod dotknutý dovolací dôvod [§ 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku] podradiť.

Naplnenie spomínaného dovolacieho dôvodu videl obvinený v tom, že súdy nižšieho stupňa sa, podľa jeho názoru, nevysporiadali s nezákonnosťou získaných dôkazov, a preto sú ich rozhodnutia založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku.

Aj v prípade, že by v prejednávanej veci bol zistený skutkový stav naozaj založený na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom, išlo by o dôvod podraditeľný pod ustanovenie § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku (rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom), nie pod už opakovane spomínané ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Ak

totiž skutkový stav nie je ustálený správne, respektíve o jeho správnosti sú pochybnosti zásadného významu, pretože jeho zistenie je založené na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom, niet ustálených skutkových okolností, ktoré by bolo možné podradiť pod jednotlivé znaky príslušnej skutkovej podstaty do úvahy prichádzajúceho trestného činu.

Vzhľadom na to, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným a záväzným rozhodnutiam súdov predstavujúci výrazný zásah do právnej istoty a stability právnych vzťahov v právnom štáte je z tohto dôvodu, ako to už bolo vyššie uvedené, určený k náprave najzásadnejších a zákonom taxatívne vymedzených procesných a hmotnoprávnych väd, ktoré by svojimi dôsledkami mohli zásadne ovplyvniť trestné konanie, respektíve jeho procesný výsledok, sa pre jeho úspešné uplatnenie vyžaduje konštatovanie konkrétne vymedzených chýb, ktoré mali na postavenie obvineného konkrétny zásadný materiálny dopad, ktorými námietky o možnom hypotetickom nesprávnom ustálení právnej kvalifikácie konania obvineného nie sú.

Vyššie uvedenými námietkami preto obvinený dovolací dôvod plynúci z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku zjavne nenaplnil.

Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku sa vzťahuje k najdôležitejšej fáze trestného konania, teda k dokazovaniu. Týka sa predovšetkým vykonávania dôkazov súdom, ale zahŕňa aj predchádzajúce dve štádiá, teda ich vyhľadávanie a zabezpečovanie, lebo dôkazy zadovážené v rozpore so zákonom, eventuálne získané nezákonným donútením alebo hrozbou, nie sú v trestnom konaní použiteľné a hodnotiteľné. V rámci uvedeného dovolacieho dôvodu sa preto skúma predovšetkým postup orgánov činných v trestnom konaní a súdu pri získavaní a vykonávaní tých dôkazov, ktoré slúžili ako podklad pre rozhodnutie vo veci (primerane rozhodnutia najvyššieho súdu napríklad sp. zn. 3Tdo/26/2017, 3Tdo/39/2019, 4Tdo/88/2015).

Naplnenie uvedeného dovolacieho dôvodu videl obvinený v podstate v tom, že v takzvanej skutkovej vete rozsudku okresného súdu uvedené omamné látky boli zaistené v rozpore so zákonom, a preto niet žiadneho zákonného podkladu a ani zákonného dôkazu, na podklade ktorého by bolo možné uznať jeho vinu.

V tejto súvislosti obvinený v prvom rade namietal, že v jeho prípade bola porušená zásada zákazu nútenia k sebaobviňovaniu, pretože pred dobrovoľným vydaním veci nebol zasahujúcimi príslušníkmi policajného zboru poučený o práve odmietnuť výpoveď a o tom, že k priznaniu ho nemožno nútiť.

Uplatňovanie zásady „nikto nie je povinný obviňovať seba samého“, vyplývajúcej z čl. 37 ods. 1 a čl. 40 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd a výslovne zakotvenej v čl. 14 ods. 3 písm. g) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, má chrániť obvineného pred bezprávnym donucovaním zo strany štátnych orgánov a tým prispievať k zaisteniu spravodlivého procesu. Právo neprispievať k vlastnému obvineniu sa v prvom rade týka rešpektovania vôle obvineného mlčať, ako aj neprispievať ku svojmu obvineniu a usvedčeniu iným aktívnym konaním. Obvineného však možno podrobiť strpeniu dôkazných úkonov, ktoré predpokladajú len jeho pasívnu účasť, a to aj s použitím určitého stupňa nátlaku, ktorý však nesmie byť zneužitý jeho neprímeranosťou. Od obvineného možno požadovať, aby strpel napríklad odňatie vecí, odobratie vzorky dychu, moču, krvi, pachu, vlasov alebo tkanív pre účely testu DNA - a to i za pomoci donútenia, napriek skutočnosti, že ho tieto dôkazy usvedčujú (rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 92/2015).

Je potrebné preto obvinenému prisvedčiť, že k aktívnemu vydaniu veci, a to ani omamných látok, ho nemožno nútiť, pretože by to bolo v rozpore so zásadou zákazu sebaobviňovania. Na strane druhej od obvineného možno požadovať, aby odňatie vecí, a to aj s použitím určitého stupňa nátlaku, strpel.

Podľa slovníka slovenského jazyka sa pod výrazom nútiť rozumie násilne privádzať k nejakej činnosti, naliehavo ponúkať, pobádať, pričom iný význam uvedeného pojmu neplynie ani z vyššie naznačenej právnej úpravy, či judikatúry týkajúcej sa zákazu sebaobviňovania. Preto skutočnosť, že obvinený nemal byť pred dobrovoľným vydaním veci poučený o práve odmietnuť vypovedať, alebo o tom, že ho nikto nesmie nútiť k priznaniu, donútením, a to ani k sebaobviňovaniu nie je a z uvedenej zásady (zákazu nútenia k sebaobviňovaniu) nijakým spôsobom neplynie, že by sa jej porušenia mohli orgány činné v trestnom konaní dopustiť neposkytnutím vyššie uvedeného poučenia (nejde o nútenie ani v gramatickom, ale ani právnom význame).

Navyše z Poučenia k vydaniu veci z 12. júna 2015 o 3.05 hodine vlastnoručne podpísaného obvineným napokon plyní, že dovolateľ o práve odmietnuť dobrovoľné vydanie veci, ak by si tým spôsobil nebezpečenstvo trestného stíhania, poučený bol a ani najvyšší súd nezistil spoľahlivý presvedčivý dôvod, ktorý by nasvedčoval tomu, že ide o príslušníkmi policajného zboru do spisu založenú nepravú, falošnú, či listinu obsahujúcu nepravdivé údaje. Nie je podľa názoru najvyššieho súdu nepravdepodobné, aby hliadkujúci policajti mali so sebou predpripravené poučenia k vydaniu veci za situácie, keď cieľom ich hliadkovania (išlo o zvýšenú hliadkovú činnosť z dôvodu začatia sezóny na Seneckých jazerách), okrem iného bolo dohliadať na to, aby tam prítomné osoby nezneužívali omamné a psychotropné látky. Pokiaľ obvinený v tejto súvislosti spochybňoval výpovede hliadkujúcich policajtov poukazujúc na rozpory v ich výpovediach, k tomu sa žiada uviesť, že aj podľa názoru najvyššieho súdu, tak ako to plyní aj z rozhodnutia krajského súdu išlo o rozpory nepodstatné, ktoré je možné pripísať plynutiu času a z tohto dôvodu prirodzenému procesu zabúdania. A pokiaľ svedok Z. U. tvrdil, že poučenie obvineného nepočul, neakceptovanie jeho výpovede v tomto smere súdy nižšieho stupňa taktiež presvedčivo akceptovateľným spôsobom vo svojich rozhodnutiach odôvodnili tým, že išlo o kamaráta obvineného, ktorého výpoveď je z tohto dôvodu poznamenaná snahou obvinenému napomôcť. K námietke obvineného, že bol pod silným vplyvom alkoholu v miere spôsobujúcej jeho stav zníženej pričetnosti, ktorý mu bránil poučeniam porozumieť sa žiada uviesť, že nič okrem tvrdenia obvineného spoľahlivo nenasvedčuje tomu, že v jeho prípade nešlo o jednoduchú alkoholovú opitosť nemajúcu vplyv na jeho pričetnosť.

Obvinený ďalej namietal, že policajti nemali dôvod v jeho prípade zasiahnuť, pretože nemohli mať podozrenie, že drží omamné látky, keďže jednak nemohli vidieť, že išlo o zelenú sušinu, vzhľadom na to, že bola tma (ak nevideli farbu, mohlo ísť o tabak) a jednak preto, že samotný zasahujúci policajt M. A. pri svojom výsluchu uviedol, že až obvinený im povedal, že sa jedná o marihuanu, predtým to nevedeli. K tomu je potrebné uviesť, že tak z výpovede zasahujúcich policajtov, ako aj svedka Z. U. plyní, že policajti pri zásahu používali baterku, preto farbu sušiny vidieť mohli. Na tomto podklade, ako to plyní z ich výpovedí, pojali podozrenie, že obvinený manipuluje s omamnými látkami, teda že sa dopúšťa trestného činu, preto dôvod pre služobný zákrok nepochybne mali. Na tomto závere nič nemení ani výpoveď spomínaného policajta vo vyššie naznačenom smere, keďže z výpovedí zasahujúcich policajtov plyní, že mali „len“ podozrenie, nie istotu, že ide o marihuanu a v tomto podozrení ich obvinený svojou odpoveďou utvrdil. V žiadnom prípade však nie je možné z ich výpovedí vyvodiť záver, že by nemali ani podozrenie, že obvinený manipuluje s omamnými látkami, ktoré ich na služobný zákrok voči obvinenému oprávňovalo. Pokiaľ obvinený aj v tejto súvislosti poukazoval na rozpory vo výpovediach zasahujúcich policajtov, aj tu platí už vyššie spomínaný záver, že išlo o rozpory nepodstatné, pripísateľné plynutiu času. A neopodstatnená je aj námietka obvineného týkajúca sa rovnakého znenia zápisníc o výsluchoch spomínaných policajtov v prípravnom konaní. Z obsahu dotknutých zápisníc plyní, že výsluchy dotknutých svedkov realizoval a ich obsah do zápisníc zachytil ten istý vyšetrovateľ, pričom je zrejmé, a to aj z ich výsluchov z hlavného pojednávania, že uvedení svedkovia vypovedali v zásade zhodne bez zásadných rozporov ohľadom tej istej skutočnosti a aj keď oni sami nemuseli používať totožné výrazy a totožnú štylizáciu, vyšetrovateľ realizujúci výsluch tvrdenia vypočúvaných osôb nezapisuje do zápisnice doslovne, ale v podstate ich podstatný obsah [§ 58 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku] a keďže ide o tú istú osobu (vyšetrovateľa realizujúceho výsluch) je pochopiteľné, že používa rovnaké výrazy a podobnú štylizáciu. Z obsahu zápisníc o výsluchoch dotknutých osôb neplynie, že by boli rovnaké až do takej miery, aby vzbudzovali podozrenie, že ide len o ich skopírovanie a pochybnosti o tom, či svedkovia skutočne aj vypovedali.

Podľa § 2 ods. 1 písm. b) zákona č. 171/1993 Z. z. o policajnom zbore v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o policajnom zbore“) medzi úlohy policajného zboru patrí odhaľovanie trestných činov a zisťovanie ich páchatel'ov.

Podľa § 9 ods. 1, ods. 3 policajného zákona policajt v službe je povinný v medziach tohto zákona vykonať služobný zákrok, ak je páchaný trestný čin alebo priestupok alebo je dôvodné podozrenie z ich páchania; služobný zákrok je zákonom ustanovená a v jeho medziach vykonávaná činnosť policajta, pri ktorom sa bezprostredne zasahuje do základných práv a slobôd osoby.

V prejednávanej veci, ako to už bolo vyššie uvedené, policajti vidiac, že obvinený manipuluje so zelenou sušinou, pojali podozrenie, že manipuluje s omamnou látkou, teda pojali podozrenie, že sa dopúšťa trestného činu. Za takejto situácie potom boli s ohľadom na vyššie citované ustanovenia policajného zákona povinní zasiahnuť, teda vykonať služobný zákrok, použiť oprávnenia plynúce z policajného zákona a keďže išlo o podozrenie zo spáchania trestného činu aj úkony podľa Trestného poriadku. Z nijakého ustanovenia policajného zákona, Trestného poriadku ale ani logiky veci neplynie, že by zasahujúci policajti, ktorí pojali podozrenie, že sa určitá osoba dopúšťa trestného činu, po zistení jej totožnosti, stratili oprávnenie ďalej postupovať, či už podľa policajného zákona alebo Trestného poriadku a na ďalší takýto postup potrebovali ešte nejaké ďalšie podozrenie, že sa tá istá osoba trestného činu dopúšťa.

Vzhľadom na to, že zasahujúci policajti nedisponovali podozrením o spáchaní, či páchaní dotknutého trestného činu v dostatočnom časovom predstihu, ale potreba služobného zákroku bola vyvolaná okamžitým náhle vzniknutým podozrením zo spáchania trestnej činnosti (primerane v tomto smere rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 47/2013), nebol v rozpore so zákonom ani postup policajtov, ktorí sa v podozrení o manipulácii s omamnými látkami utvrdili požadovaním informácie podľa § 17a zákona o policajnom zbore, nejde pritom o informácie získané operatívno-pátracou činnosťou, ktorou podľa § 38a ods. 1 uvedeného zákona je systém spravidla utajených, spravodajských opatrení vykonávaných Policajným zborom na účely predchádzania, zamedzovania, odhaľovania a dokumentovania trestnej činnosti a zisťovania jej páchatel'ov, zabezpečovania ochrany určených osôb a strážených objektov, technicky chránených objektov, zabezpečovania a poskytovania ochrany a pomoci ohrozenému svedkovi a chránenému svedkovi, ochrany štátnej hranice a vypátrania osôb a vecí s tým, že prostriedkami operatívno-pátracej činnosti sa na účely tohto zákona podľa § 39 ods. 1 rozumejú sledovanie osôb a vecí, monitorovanie osôb a dopravných prostriedkov, kontrolovaná dodávka, kriminálne spravodajstvo, používanie krycích dokladov, nástrahová a zabezpečovacia technika a využívanie osôb konajúcich v prospech Policajného zboru, objekty a miesta používané pod legendou a predstieraný prevod vecí. Napokon vyjadrenie obvineného pred policajtmi, že ide o marihuanu, nebolo považované za jeho priznanie, na podklade ktorého by bola konštatovaná jeho vina, ale odsúdenie dovoľateľa bolo založené na reťazci dôkazov vymenovaných v rozhodnutiach súdov nižšieho stupňa.

Na základe uvedeného najvyšší súd uzavrel, že napadnuté rozhodnutie nie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom, preto je zrejmé, že v prejednávanej veci nedošlo k naplneniu ani dovoľacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Vzhľadom na to, že obvinený U. Z. skutočnosťami, ktoré uviedol vo svojom dovolaní, zjavne nenaplnil ním uvádzané dovoľacie dôvody, Najvyšší súd Slovenskej republiky jeho dovolanie na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je opravný prostriedok prípustný.